

Päeva Sõnum. 47. nädal: 20. - 26. november 2016

KRISTUS ? TAEVA JA MAA ISSAND

47. nädal: 20. - 26. november 2016

Igavikupühapäev. Kuningas Kristuse püha

Kirikuaasta viimasel pühapäeval moodustavad viimse kohtupäeva ja Kuningas Kristuse teema ühe terviku. Kristus viimsepäevakohtu läbiviijana on seesama maailma Issand (Kristos Pantokrator).

Pühapäeva evangeeliumis öeldakse, et kui Kristus tuleb aegade lõpul oma kirkuses ja kõik inglid temaga, siis ta istub oma kirkuse troonile (Mt 25:31). Nõnda liitub kirikuaasta viimane pühapäev järgmise pühapäevaga, adventiaja algusega.

Kirikuaasta alguses ja lõpus ? või lõpus ja alguses ? kõlab sama sõnum: Jumal läheneb meile Kristuses ja asetab meid oma palge ette. Inimene vastutab oma tegude ja tegematajätmistest eest. Viimses kohtus teostub Jumala õiglus lõplikult.

Meelespeetav kirjakoht: Meie kõik peame saama avalikuks Kristuse kohtujärje ees. 2Kr 5:10

Mõttele sõnale:

meie - Sest inimese tegu mööda tasub ta temale ja nagu on kellegi tee, nõnda temale antakse (Ii 34:11). Sest Inimese Poeg tuleb oma Isa kirkuses koos oma inglitega ja siis tema tasub igaihele selle tegusid mööda (Mt 16:27) ja ta ette kogutakse kõik rahvad ja ta eraldab nad üksteisest, otsekui karjane eraldab lambad sikkudest (Mt 25:32). Sina aga, miks sa mõistad kohut oma venna üle? Või sina, miks sa paned oma venda halvaks? Kõik me ju astume Jumala kohtujärje ette (Rm 14:10).

Kristuse kohtujärje ees ei küsita, millist toitu sa sõid või millist päeva pühitsesid, kuid selle eest tuleb aru anda, kas oled teiste üle kohut mõistnud või neid halvaks pannud? Sellega äratas Paulus individuaalset vastutustunnet. Paulus soovis, et usklikud ei mõistaks enneaega üksteise peale kohut. Kes kohut mõistab, asub enda algatusel Kristuse kohale. Tema käes on kohus. Tema ette läheme kõik. Õnnis on see, kellel on julgus minna vastu suurele kohtupäevale.

* * *

PALJASTAV KOHTUOTSUS

Pühapäev - 20. november

Tema ette kogutakse kõik rahvad ja Ta eraldab nad üksteisest, otsekui karjane eraldab lambad sikkudest. Mt 25:32

Pilt karjasest pärineb ilmselt vanatestamentlikust kujutusmaailmast (Hs 34), kus karjane tähendab ühtlasi kuningat. Tõeline karjane, kes uuetestamentlikus pärimuses oli ise ühtlasi karja omanik, mitte ainult ei hoiu karja, vaid valvab ka selle kvaliteedi järele, kõrvaldades ebaproduktiivsed loomad. Kõigepealt praagib karjapidaja oma karjast välja üleaurused isasloomad, et säästa rohkem söödamaad produktiivsematele emasloomadele.

Karjamaal jooksevad nad kõik läbiseigi. Kuid karjane ei aja neid kunagi segamini. Jeesus tunnistab siin tulevase kohtu täielikku õiglust. Jumala pilguga seisab ta rahvaste ees kui teadja, kes avastab igaihe, kellele ta armu heidab, kuid tunneb ära ka igaihe, kelle kohta ta peab langetama Jumala needuse.

Selles kohtus ei ole mingit kolmandat võimalust ? nii nagu on olemas vaid kaks kätt, parem ja vasak. Piibellik

keelepruugis on õigeks mõistetud äravalitud kuninga "paremal käel", teised aga "vasemal käel", kus nad langevad igavese karistuse alla.

Hetk mõtiskluseks ja aruteluks: Tähenamissõna viimsest kohtust näib kõnelevat ainult tegudest. Millises kohas tuleb sellegipoolest usk mängu? Mille järgi on inimesed algul jaotatud lammasteks ja kitsedeks?

* * *

ÜLEKOHTUSE TROTS

Esmaspäev - 21. november

Issand jääb igavesti; Ta on oma aujärje seadnud kohtumõistmiseks. Ja Ta ise mõistab kohut maailmale õigluses; Ta peab rahvastele kohut õiglasel viisil. Ps 9:8,9

Rahvad on kannatanud rahutuste all, mida on esile kutsunud välised vaenlased ja seesmised rahutused. See kõik lõpeb, kui Jumala tahe toimub maa peal nagu taevas. Maailm leiab siis oma õige aluse.

Taevas elatakse kaasa maailma probleemide õige lahendamise puhul. Seda näeme Jeesuse sündimisel. Taevas austas Jumalat sellepärast, et rahu võimalus oli tulnud maailmale. Seda näeme ka siis, kui keegi isiklikult parandab meelt uue elu saamiseks. Milline rõõm võiks taevas olla siis, kui kogu inimkond parandaks meelt.

Jumala õige kohus saabub ja siis saab igäüks selle järgi, mis tema on teinud.

Hetk mõtiskluseks ja aruteluks: Uskliku inimese abiks on Jumala Poeg, kes viimises kohtus tunneb ära enda omad ning päästab nad igavesse ellu. Kõiki kristlasi kutsutakse palvetama tagakiusatud õdede ja vendade pärast.

* * *

OLEN MA KISKJA VÕI INIMENE

Teisipäev - 22. november

Tema valitsus on igavene valitsus, mis ei lakka, ja Tema kuningriik ei hukku. Tn 7:14

Vahel võib tõesti tunduda nagu selle maailma võimud ja valitsused jooksesid amokki nagu metsikud elajad, trampides oma jalge alla tavainimese.

See, et Jumala käes on lõplik valitsus, on piibelliku usu fundamentaalne alus, kuid aeg-ajalt venitatakse meie usu võimet katkemise piirini, kurja näilise võimutsemise poolt maailmas ning Jumala rahvas hüüab pääste järele. Taanieli jaoks ? olles roidumas maapaos Paabelis ? kinnitas see nägemus, et Jumal jätkuvalt valitseb ja et need metsalised on Tema lõa otsas. Jumala valitud ajal kutsutakse nad kohtu ette ja õiglus saab valitsema.

Vaid siis, kui aksepteerime Jumala valitsust ja ülemuslikkust ning elame vastavalt Tema seadustele, võime saada tõeliselt inimlikuks. Siis võime valitseda maailma üle, nii nagu Jumal seda kavatsenud ongi.

Hetk mõtiskluseks ja aruteluks: Palu, et Jumal võiks sulle ilmutada killukese Tema eesmärkide mõistmisest tänase päeva näilisel segaste sündmuste keskel.

* * *

JÄÄ MU KÕRVALE!

Kolmapäev - 23. november

Meie ise kiitleme teist Jumala kogudustes, teie vastupidavusest ja ustavusest kõigis tagakiusa-mistes ja kitsikustes, mida te talute. 2Ts 1:4

Enamik meist õpib üsna varakult, et kiitlemine ei ole hea. Paulus vastupidi, kiitleb siin sellest, mis on sündinud Tessaloonikas. Ta soovib, et kõik kogudused Kreekas teaksid toimunust, kuidas üks noor kogudus kasvab ja muutub tugevamaks. Paulus saab kiidelda, sest ta näeb ja tunneb ära, et taoline vaimulik töö ei ole inimliku pingutuse vili, vaid üleloomulik vaimne töö. Tema kiitlemises on tunda isiklikku rõõmu sellest, et tema töö ei ole olnud asjatu, siiski kiitleb ta tegelikult Jumalast ning mitte iseendast (1Kr 1:31, tsiteerides Jr 9:23-24). Lugu Tessaloonika paganatest, kellest said pühad, on see, mis julgustab ka teisi kogudusi, kes maadlesid samasuguste olukordadega.

Arusaamine Jumala viimsest kohtumõistmisest ei tohiks meid iial enesega rahulolevaiks ning ülbeiks teha, pigem panema rohkem palvetama ja tunnistama. Kui Jumala arm ja vägi on suutnud muuta meid, siis suudab see muuta ka meie tagakiusajaid. On ju ka see kiri kirjutatud endise tagakiusaja poolt.

Ainult Jumal suudab muuta paganad pühadeks. Jumal paneb maailma hämmastuma just selliste muutuste läbi.

Hetk mõtiskluseks ja aruteluks: Mõtle oma elu raskete aegade peale, mil Jumal on olnud sulle "pelgupaigaks, tugevuseks, abimeheks kitsikuses ja kergesti leitav" (Ps 46:1). Täna Teda selle eest.

* * *

JUMAL ON USTAV

Neljapäev - 24. november

Me rõõmustame Sinu õiglastest kohtuotsustest, Issand. Sina, Issand, oled Kõigekõrgem üle kogu ilmamaa. Ps 97:8,9

Jumala rahvas rõõmustab väärvaadete kadumisest. Kes ei rõõmustaks selle üle, et suured hulgad maailmas on vabanenud väärjumalate kummardamisest.

Jumala rahvas rõõmustab veel enam Jumala au võidust. Me rõõmustume, et suured hulgad on vabanenud kujude kummardamisest, aga veel enam rõõmustame me neist, kes kummardavad elavat Jumalat tões ja vaimus. Jumala tõeline kummardamine võib esineda nii kaugetes maades, et Siion ei näe, vaid ainult "kuuleb" sellest.

Kui Jumal sai Jeesuses inimeseks, siis sai Ta kõikidele nähtavaks. Jumal sünnib inimesena ja saadab häbisse kõik ebajumalakujude kummardajad. Inglise taevast näevad, kuidas Jumala Poeg võtab inimkuju ning annavad Talle au. Ka maa peal rõõmustatakse, kui Jumala Poeg sünnib inimesena.

Hetk mõtiskluseks ja aruteluks: Võibolla sa tead kedagi kes on praegu võitlustes või kes on oma peres või töökohal ainuke kristlane. Kui keegi sulle meelde tuletatakse, siis palveta tema/nende pärast. Ja kui tunned, et pead - siis kirjuta kiri, saada sõnum või helista, et anda neile teada Jumala hoolimisest ja armastusest.

* * *

VÄLINE OLUKORD

Reede - 25. november

Anna mulle vara kuulda oma heldust, Issand, sest ma loodan Sinu peale! Anna mulle teada tee, mida pean käima, sest Sinu poole ma tõstan oma hinge! Ps 143:8

Peame endastmõistetavaks, et me ei koosta oma palvet loogika raudsete reeglite kohaselt, vaid seesmisest vajadusest lähtudes.

Palvetaja tahab kuulda Jumala hea tahte teadet. Raskuses viibivale inimesele on iga helduse kuulutaja teretulnud, olgu see siis kõneleja kantsliil, haige külastaja Piiblit lugemas või sünnipäevakaardi kirjutaja. Me oleme oma palvetes üsna kannatamatud, nõuame aina kohest vastust. Aga peame ikka meeles, et mõnikord jahvatavad Jumala veskid aeglaselt.

Lisaks ootab palvetaja Jumala juhtimist. Me oleme teinud oma valiku ja oleme teel, aga peame tunnistama, et oma valikut ei

kaalunud erinevaid võimalusi hoolega. Nüüd oleme ummikus ja tulemused on vastupidised ootustele. Tavaliselt teeme oma valikuid ainult oleviku olukorda arvestades. Need, kes arvestavad juba aegsasti oma valiku tagajärgi, teevad targemini. Meil on alati võimalik Jumalalt nõu küsida, sest Jeesus on tõotanud: "Ja vaata, mina olen iga päev teie juures" (Mt 28:20)

Vaenlastest pääsemiseks on meil vaja näha Jumala palet, kuulda ta heldust ja paluda juhtimist. Osadus, Jumala sõna meenutamine ja palve on uskliku inimese võitlusvahendid.

Hetk mõtiskluseks ja aruteluks: Kristlane ei saa kaotada lootust, vaid võib alati rõõmsa ja usaldusliku meelega palvetada Jumala poole, kellel on kogu võim ning kes armastab meid Kristuse pärast: "Ärge muretsege ühtigi, vaid teie vajadused saagu kõiges Jumalale teatavaks tänuütlemisega palumises ja anumises. Ja Jumala rahu, mis on ülem kui kogu mõistmine, hoiab teie südamed ja mõtted Kristuses Jeesuses." (Fl 4:6?7)

* * *

SEESMINE VAJADUS

Laupäev - 26. november

Kisu mind ära, Issand, mu vaenlaste käest; Sinu kaitse alla ma kipun! Õpeta mind tegema Sinu meelt mööda, sest Sina oled mu Jumal! Sinu hea Vaim juhatagu mind tasasel maal! Ps 143:9,10

Kindlasti oleme ära tabanud tõe, et meie vaimulik olukord võib palve vastuse saabumist soodustada või takistada. Selleks, et endas selgusele jõuda, vajame Jumala õpetust. Usklikul on vaja teada Jumala tahtmist. Meis endis ei ole tarkust, millega elada vaimulikku elu. Ainult Jumal ise võib meile seda õpetada. Aga ka Jumala tahte teostamist on vaja õppida. Jumala Vaim on "hea Vaim". Tema on valmis meiega vaeva nägema. Alles pärast Jumala õpetamist võime käia "tasasel maal", kus rändurit ei takista enam inimeste kurjus.

Ära ialgi unustagu seda, et meil on keegi, kelle poole võime raskel tunnil pöörduda. Meil on luba paluda välise olukordade pärast, aga alustada tuleb oma süü tunnistamisega ja arvestada tuleb oma vaimulikku olukorda. Pärast seda võime välised olukorrad jätta Jumala korraldada.

Hetk mõtiskluseks ja aruteluks: Tule täna Jumala ette tunnustuspalvega - sõnades või juba kirjutatud palvega ja täna Teda pääste eest. Uuenda oma pühendumust Tema teenimiseks.

* * *

Lisa teadmised

T 22. novembril on peapiiskop emeeritus Andres Põdra sünnipäev. Andres Põder (sündinud 22. novembril 1949 Haapsalus) ordineeriti aseõpetajaks 19. septembril 1976. Õpetaja õigused sai ta pärast Usuteaduse Instituudi lõpetamist 8. detsembril 1980. Andres Põderi teenits Viru-Nigula ja Kunda (1976?1979), Suure-Jaani ja Kõpu (1979?1983), Räpina ja Mehikoorma (1983?1990) ning Pärnu Eliisabeti (1990?2005) kogudust. Teenimise kõrval on Põder täitnud 1987?1990 Võru praostkonnaabipraosti ning 1990?2005 Pärnu praostkonna praosti kohustusi ja olnud 1990?2005 konsistooriumi assessor. Aastatel 2005?2014 oli Eesti Evangeelse Luterliku Kiriku peapiiskop.

Lisa lugemist: EELK peapiiskop emeeritus Andres Põder <http://toomkirik.ee/toomkirik/peapiiskopi-kirik/peapiiskop-andres-poder/>

K 23. novembril on paavsti ja mätri Clemens`i mälestuspäev. Clemens I (88/92?97/101) oli neljas paavst, kes valitses 1. sajandi lõpus üheksa aasta jooksul. Clemens oli pärit Roomast ja kristliku traditsiooni järgi oli ta ori keisri õukonnas või libertiin, kelle Peetrus pühitses piiskopiks. Teda on seostatud ka apostel Pauluse kaaslasega, keda on mainitud kirjas filiplastele 4. peatüki 3. salmis.

Clemensit peetakse üheks "apostlikuks isaks." Tema tegemistest on allikate puudumisel teada vähe. Ta seadis sisse konfirmatsioonisakramendi ning omistatakse ka sõna "aamen" kasutamist kristlikes liturgilistes palvetes, ehkki see komme on tunduvalt varasem.

Kristliku traditsiooni järgi küüditati Clemens keiser Traianuse ajal Krimmi, kus ta pühendus jutlustamisele, mille tulemusena ehitati kolooniasse 75 uut kirikut. Keisri käsul visati rauast ankrud külge seotud Clemens Musta mere voogudesse.

Clemens I on meremeeste, kalurite, majakavahtide, marmoritöötajate ja kiviraidurite kaitsepühak. Tema ikonograafiliseks sümboliks on ankur või kala. Mõnikord on teda kujutatud koos veskikividega, võtmetega või raamatuga.

R 25. novembril on märter Aleksandria Katariina mälestuspäev. Katariina Aleksandriast (legendi järgi 3. või 4. sajandil) on kristlik pühak, keda austatakse nii õigeusu kui katoliku kirikus. Legendi järgi oli Katariina ilus ja tark neiu, kes olevat avalikus vaidluses väidelnud 50 paganliku filosoofiga ja neid võitnud ? selle tulemusena pöördusid filosoofid ristiusku. Selline avalik võit ei meeldinud Rooma keisrile Maximinus II-le või tema pojale Maxentiusele, kes saatis 18-aastase Katariina märtrisurma. Neiu tõmmati piinarattale, mida tuntakse püha Katariina sümbolina kui katariinaratast. Taevaste vägede vahelesegamise tõttu aga piinamine nurjus ja ratas olevat lagunened. Ta mõisteti surma pea maharaiumise läbi. Vere asemel olevat tema kehast voolanud piima.

Kristliku traditsiooni järgi kandsid inglid tema surnukeha Siinai mäele, kuhu Bütsantsi keiser Justinianus I käskis rajada Katariina kloostri. Kloostri peakirik rajati 548?565ja see sai palverändude sihtkohaks. See klooster on säilinud, tänapäeval on see turistidele avatud ning see on tähtis varakristliku kunsti ja arhitektuuri näide.

Ta on üks kõige armastatumaid katoliku pühakuid ja arvati 14 hädas aitaja hulka. Katariina mälestuspäevana tähistatakse kadripäeva tavaliselt 25. novembril, aga õigeusus 24. novembril.

Eestis on arvukalt Katariina nimelisi kirikuid ? Kadrina, Karja, Leesi, Muhu, Noarootsi, Saarde, Vastseliina ja Võru.

Lisa lugemist: Püha Katariina Aleksandriast, tema elu ja märtrisurm <http://voru.eelk.ee/Kogudused/Voru/St.Katariina.htm>

R 25. novembril on kadripäev. Eestis kujunes kadripäev 16. sajandil ja seda peeti naistepühaks, sest selleks ajaks lõpetasid naised karjakasvatusega seotud välised sügistööd. Kadripäeva lahutamatu osa, kadrisandiks käimine, pärineb ajast, mil mööda maad rändasid ande koguvad kloostrite kerjumungad, kelle lauludes kõlas ladinakeelne sõna sanctus ("püha") ning kes soovisid pererahvale head vilja-, karja- ja pereõnne. Seetõttu arvataksegi, et eestipärane "kadrisant" tuleneb püha Katariina (Kadri) santidest. Eestlastel käisid kadrisantideks tüdrukud, kes olid rietatud puhastesse valgetesse riietesse, mis arvatavalt sümboliseeris piima (legendi järgi voolas pühaku hukkamisel tema kehast vere asemel piim) ja Katariina mõtete neitsilikku puhtust. Piima seostati ka karjakasvatuse ja sünnitajate naistega.

Lisa lugemist: Kadripäev ? 25. november. BERTA, Eesti rahvakalendri tähtpäevade andmebaas internetis Mall Hiimäe. Eesti rahvakalender (6. osa), Eesti Raamat 1991

PEAGI LÕPEB ÜKS KIRIKUAASTA JA ALGAB UUS

"Hetk, milles viibime praegu"

Kord kirjutas üks nukker inimene pisaratega külvatud read - "Ilus talv on käes, nii õues kui ka meie hinges. Olen päris mitu aastat enam-vähem üksi olnud. ei teagi enam, kas ja miks keegi tahaks mind armastada. ja väga hästi enam ei mäletagi, mis tunne see oli ... ja kui mõelda, et ka kõik järgnevad aastad lähevad samamoodi - ma ei leiagi endale kedagi ? siis ... kas on mõtet jätkata?"

Me ei pea tegema suuri asju, vaid väikesi, kuid suure armastusega. Mitte keegi ärgu kiidelgu enda eduga, vaid tundku sügavaimat tänulikkust Jumala vastu. Ka ebaõnnestumine ärgu kedagi heidutagu, senikaua kui on antud endast parim. Jumal näeb ainult meie armastust. Ta ei küsi, kui palju raamatuid me lugenud oleme, kui palju imesid korda saatnud, vaid kas me oleme andnud talle oma armastusega kõik, mida oleme suutnud. Jumal ei pea midagi liiga väikeseks ega tähtsusetuks, sest ta on kõikvõimas. Nii on iga asi, mida oleme teinud koos Kristusega, Kristuse jaoks ja Kristuse kaudu, suur saavutus. (Ema Teresa)

Usklik inimene võib oodata uut taevast ja uut maad. Meie praegune elu on selleks vaid ettevalmistus. Igavesele elule mõtlemine annab jõudu selle maailma raskustes. Need pole igavesed, vaid kestavad üksnes nii kaua, kui elame siin maailmas või kui Kristus tuleb siia tagasi. Siis saabub parem elu, kus võime näha neid, kes on meie eel siit lahkunud. Usu läbi saame kord igavikku.